

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2005-3372

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntapolitiikan laitos	
Tekijä-Författare-Author Heikkilä, Anu			
Työn nimi-Arbetets titel-Title "Jos äiti ei tuliskaan takas" : Päihdeperheen lapsen turvallisuuden ja turvattomuuden kokemuksia läheisissä ihmissuhteissaan			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaalityö			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu	Aika-Datum-Month and year 2005-05-02	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 76 s. + 4 liitettä	
Tiivistelmä-Referat-Abstract Tämän tutkielman tutkimuskohteena ovat päihdeperheen lapsen kokemukset turvallisuudesta ja turvattomuudesta läheisissä ihmissuhteissaan. Tarkoituksena on selvittää millaisia asioita lapset pelkäävät ja millaisista asioista he kantavat huolta. Erityisesti halutaan selvittää sitä, millaisia pelkoja ja huolia lapsilla on vanhemman alkoholinkäyttöön liittyen. Lisäksi tarkastellaan lapsen turvallisuuden kokemuksia sekä sitä, miten lapset saavuttavat turvallisuuden tunteen pelon hetkellä. Tutkielman teoreettisena viitekehysenä toimii lapsuuden perusturvallisuutta sekä läheisten aikuisten merkitystä painottavat teoriat. Tutkielma sijoittuu sosiologisen lapsuustutkimuksen kenttään, jossa lapset nähdään aktiivisina ja sosiaalisina toimijoina elämässään. Suomessa arvioidaan olevan kymmeniä tuhansia päihdeperheessä eläviä lapsia tällä hetkellä. Aikuisten kesken paljon puhutaan päihdeperheen lapsen turvallisuudesta ja turvattomuudesta, mutta lasten omista kokemuksista meillä on vähän tietoa. Meillä Suomessa päihdeperheiden lasten kokemuksia on lähinnä tutkittu alkoholistien aikuisten lasten näkökulmasta, jolloin ei kuitenkaan päästä todelliseen lapsen subjektiiviseen kokemukseen. Tämän työn tarkoitus on tehdä päihdeperheen lapsi näkyvämmäksi ja nostaa esiin lapsen omat kokemukset juuri sinä hetkenä kun ne ovat ajankohtaisia. Tässä työssä puheenvuoron saavat lapset, joiden perheessä on jommallakummalla vanhemmista alkoholiongelmia. Tutkielman empiirisen aineiston muodostaa viisi 6-8-vuotiaan lapsen haastattelua. Tutkimusmenetelmänä on käytetty kuva-avusteista teemahaastattelua, jossa lapsille on esitetty yhdeksän erilaista kuvaa, joiden pohjalta haastattelu on toteutettu. Aineiston analyysimenetelmänä on käytetty temaattista sisällönanalyysia. Lasten läheisiin ihmissuhteisiin liittyvistä turvattomuuden aiheista muodostui neljä luokkaa: läheisten aikuisten riitelemine, läheisten aikuisten suuttuminen, läheisen aikuisen alkoholinkäyttö sekä läheisen aikuisen menettäminen. Vanhemman alkoholinkäyttö aiheutti lapsille paljon pelkoa ja huolta. Keskeisiksi tekijöiksi nousi vanhemman muuttuminen erilaiseksi, vanhemman käyttäytyminen humalassa, huoli vanhemman menettämisestä, lasten ikäistään suurempi vastuunotto sekä yritys vaikuttaa vanhemman juomiseen. Lasten kokemukset turvallisuudesta liittyivät myös kiinteästi vanhempiin. Lapset hakivat monissa arkipäivän tilanteissa turvaa vanhemmiltaan ja monissa tilanteissa vanhemmat ovat tehokkaasti vähentäneet lapsen pelkoa ja auttaneet lasta saavuttamaan turvallisuuden tunteen. Turvallisiin hetkiin kuului vanhemman läsnäoloa ja fyysistä läheisyyttä. Vanhemman juomiseen ja vanhempien riitelystä liittyvät tilanteet näyttäytyivät lapsen näkökulmasta kaikkein turvattomimpina ja näissä tilanteissa lapsi ei pystynyt hakemaan turvaa vanhemmaltaan. Aineiston valossa keskeiseksi lasten turvallisuutta määrittäväksi piirteeksi nousi turvallisuuden paradoksaalinen luonne. Lasten läheiset ihmissuhteet näyttäytyivät aineistossani sekä turvallisuuden perustana että turvattomuuden aiheuttajina. Tutkimukseni osoitti, että lapsilla on tarvetta ja halua kertoa omista kokemuksistaan, kun heiltä vain uskalletaan kysyä.			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords lapset - lapsuus päihdeperhe turvallisuus - turvattomuus			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			